

Шедьовърът на Руставели – ренесансова поема или средновековен роман?

Йордан Люцканов

(Резюме)

Статията въвежда в късносредновековния стихотворен роман *Вепхисткаосани* от Шота Руставели – средищния артефакт в грузинското културно самосъзнание и най-експортираната стока на „високата“ грузинска култура. Статията кратко представя наративното съдържание на романа, посочвайки корелирането на две фабулни линии (отначало чрез рамкиране, от определен момент чрез хоризонтално преплитане между тях). Тя въвежда към основните флукутации и тенденция от XX в. в превеждането на заглавието на произведението, тълкувайки флукутациите като показател на естетическо размислие, а тенденцията като показател на „пазарния“ успех на съветско-грузинския (в идеологическата си и естетическа основа – сталинистки и соцреалистически) образ на произведението на Руставели. Тя представя две влиятелни (до степен да са доминиращи) твърдения на грузинската руставелология – че произведението е поема (а не роман) и че то проявява, поне в известна степен, ренесансов светоглед и поетика, – разглеждайки тези твърдения като инструменти (1) на съветската „Култура Две“ да отреди подходящо място за грузинската нация в алтернативната модерност на СССР и нейната конструирана в крачка предмодерна предистория и (2) на съветско-грузинския културен национализъм да дефинира „полезно/използваемо“ минало в постсъветските условия; и (3) като вярвания. Статията съживява възможността произведението на Руставели да бъде осмислено в не-европоцентричен контекст, осигурявайки фактографски и теоретични ключове от полето на макроисторията (Дж. Абу-Лугод и др.) и методологичен от социологията на изкуствата (П. Бурдийо).

Ключови думи: Шота Руставели; поетика на заглавието; поетика на превода; съветски културен експорт; национален епос; рицарски роман; Ренесанс; Средновековие; европоцентризъм; антропология на хуманитарната наука

Йордан Люцканов

Институт за литература

Българска академия на науките

Бул. „Шипченски проход“ 52, блок 17

1113 София, БЪЛГАРИЯ

yljuckanov@gmail.com